

2001-02-05

Stadsbyggnadskontoret
Strategiska avdelningen
Anna Karlström
Tfn 508 272 54

Dnr 1998-07675-55

Gatu- och fastighetskontoret
Region Ytterstad
Markbyrån Park- o gatubyrån
Christer Fliesberg Ingrid Olsen Sjöström
Tfn 508 261 04 Tfn 508 276 50

Dnr 99-682-1069

Stadsbyggnadsnämnden
Gatu- och fastighetsnämnden

Godkännande av förslag till Grimsta naturreservat

FÖRSLAG TILL BESLUT

Kontoren föreslår att stadsbyggnads- och gatu- och fastighetsnämnden beslutar **att** föreslå för kommunfullmäktige att inrätta Grimsta naturreservat.

Ingela Lindh
Stadsbyggnadsdirektör

Olle Zetterberg
Gatu- och fastighetsdirektör

Bilagda handlingar

1. Förslag till beslut för Grimsta naturreservat
2. Remiss- och samrådsredogörelse
3. Finansiering av Grimsta naturreservat

SAMMANFATTNING

Naturområdet Grimsta-Blackeberg är mycket viktigt för det rörliga friluftslivet i västra Stockholm. Här pågår en mängd olika evenemang, friluftaktiviteter och daglig närrekreation. Områdets natur är en mosaik av biotoper som utgör livsmiljö för en mångfald arter av växter och djur, varav vissa är hotade. Det föreslagna naturreservatet ingår i Stockholms regionala grönstruktur och har stor betydelse för bevarandet av den biologiska mångfalden i regionen. Här finns också stora kulturhistoriska värden i form av lämningar av gravar, torp, gårdar och odlingsmarker.

Stadsbyggnadskontoret och gatu- och fastighetskontoret har i samråd med andra förvaltningar arbetat fram ett förslag till beslut. Beslutsdokumentet för Grimsta naturreservat innehåller syfte, avgränsning, skäl för beslutet, föreskrifter och skötselplan. I beslutsdokumentet finns ett förbehåll för vägprojektet Förbifart Stockholm, som nu utreds av Vägverket. Naturreservatsbildningen förutsätts inte försvåra ett genomförande av vägprojektet.

Syftet med Grimsta naturreservat är att för framtiden vårda och utveckla detta friluftsområde på ett sådant sätt att dess samlade natur-, kultur- och rekreationskvaliteter stärks, samt att långsiktigt säkra Stockholms biologiska mångfald. Förslaget att inrätta Grimsta naturreservat stämmer väl överens med Stockholms översiktsplan och stadens miljömål.

UTLÅTANDE

Bakgrund

Naturreservat är en kommunal angelägenhet

Stockholms stad har sedan maj 1993 haft generell delegation från länsstyrelsen att inrätta naturreservat. I och med miljöbalkens (1997/98:45) ikraftträdande den 1 januari 1999 kan kommunen inrätta naturreservat utan delegation.

Uppdrag att utarbeta förslag till naturreservat

I samband med kommunfullmäktiges beslut om budget för 1994 (24-26 november 1993) fick gatu- och fastighetsnämnden i uppdrag att i samråd med stadsbyggnadsnämnden utarbeta förslag till avgränsning och relevanta bevarandebestämmelser för ett antal naturområden, däribland Grimstaskogen. Stadsbyggnadskontoret och gatu- och fastighetskontoret har tillsammans, i samråd med andra förvaltningar, arbetat fram förslaget till beslut.

Arbetets organisation

Med anledning av kommunfullmäktiges uppdrag bildades en arbetsgrupp, en referensgrupp och en styrgrupp för framtagandet av ett förslag till beslut om naturreservat för Grimstaskogen. Arbetsgruppen har bestått av tre personer från stadsbyggnadskontoret och gatu- och fastighetskontoret. Referensgruppen har utgjorts av representanter från miljöförvaltningen, idrottsförvaltningen, stadsmuseet, stadsdelsförvaltningarna i Hässelby-Vällingby och Bromma samt länsstyrelsen. I styrgruppen ingår representanter från stadsbyggnadskontoret och gatu- och fastighetskontoret.

Förslag till naturreservat

Naturreservatets avgränsning

Avgränsningen av naturreservatet har gjorts med utgångspunkt i områdets natur-, kultur- och rekreationsvärden, samt dess betydelse som en del av den regionala grönstrukturen. Mälarstranden och Tyska Botten har mycket stora rekreations- och naturvärden och är speciellt viktiga som biologiska spridningsvägar i den regionala grönstrukturen. Här finns bland annat fuktlövskog och ädellövskog med stor biologisk mångfald. Därmed föreslås naturreservatet innefatta Grimstaskogen, Hässelby holme, Blackebergs mälarstrand samt Tyska Botten. Namnet föreslås vara Grimsta naturreservat.

Vid avgränsning av naturreservatet har hänsyn tagits till andra intressen. Det gäller främst eventuell framtida bebyggelse på tidigare oexploaterad mark i Hässelby, Grimsta samt norr om Blackebergs sjukhusområde. Ett förbehåll för vägprojektet *Förbifart Stockholm* finns också i förslaget. Trafikleden går på bro över Mälaren och i tunnel under naturreservatet. Vägprojektet finns med i Stockholms översiktsplan och utreds nu av Vägverket. Om trafikleden byggs undantas vägområdet från naturreservatet.

Synpunkter på avgränsningen har också framförts under remisstiden. Hela fastigheten Hässelby slott har lagts utanför reservatet med hänsyn till de synpunkter som framförts av Stiftelsen Hässelby – de nordiska huvudstädernas centrum för kulturutbyte samt fastighetsförvaltningen på gatu- och fastighetskontoret.

På Grimstafältet har en i gällande detaljplan (Dp 89113) angiven, men ej genomförd idrottsplats lagts utanför naturreservatets gränser. Tanken med detaljplanen är att idrottsplatsen ska ersätta den befintliga bollplanen i kvarteret Guldet, när den bebyggs enligt detaljplan. Någon bebyggelse har ännu inte kommit till stånd. Om inte bollplanen bebyggs bör man vid framtida planarbete pröva om marken för planerad idrottsplats kan överföras till naturreservatet. Den löv- och barrskogsbeväxta kullen norr om Räcksta krematorium har lagts utanför reservatet för att få en tydligare och mer naturlig gräns. Den har redan beteckningen *park* i gällande detaljplan.

På Blackebergs sjukhusområde har den obebyggda och med skog beväxta västra delen av fastigheten Blackebergs Gård 1 lagts utanför naturreservatet. Fastigheten ägs av Locum AB som anser att det borde gå att planlägga denna västra del för bostadsbebyggelse. Vid eventuell framtida planläggning av fastigheten bör stor hänsyn tas till att denna västra del utgör skog i direkt anslutning till naturreservatet.

Vid Tyska Botten har gränsen för reservatet lagts väster om den väg som går ner till sjön och scouternas arrendeområde med ångbåtsbrygga. Anledningen är de oklara och ej reglerade förhållanden som råder beträffande rättigheter för väg m.m. till i första hand Ekbacken 1 och 2. När dessa förhållanden har reglerats och detaljplan ska upprättas för området bör man pröva om delar av stranden och ekbestånden öster om vägen kan införlivas med naturreservatet.

Skäl för naturreservatsbildning

Grimsta-Blackeberg naturområde är en viktig del av Stockholms regionala grönstruktur. Det föreslagna naturreservatet har mycket stor betydelse för närrekreation och för det rörliga friluftslivet i västra delen av Stockholm. Inom området pågår en mängd olika evenemang, sport- och fritidsaktiviteter. Här finns bland annat motionsspår, ridstigar, strandpromenad med flera grillplatser, två friluftsbad, odlingslotter och båtklubbar. Grimstaskogen är en av de tystaste platserna i Stockholm och förkastningsbranten ut mot Mälaren erbjuder en fantastisk utsikt.

Grimsta naturreservat är en mosaik av biotoper som utgör livsmiljö för en mångfald arter av växter och djur, varav vissa är hotade lokalt, regionalt eller nationellt. De dominerande naturtyperna är hällmarkstallskog och gammal barrskog, men här finns också ädellövskog, fuktlövskog och öppna gräsmarker. Området har ekologiskt särskilt känsliga stränder och våtmarker.

Här finns stora kulturhistoriska värden i form av fornlämningar och rester av torp, gårdar och odlingsmarker. Torpen i Grimstaskogen hade de bibliska namnen Kanaan, Galiléen, Samarien och Oljeberget. Vid Kvarnviken finns fortfarande en brukbar vattenkvarn som demonstreras av Vällingby hembygdsförening varje sommar.

Naturreservatsbildning är en förutsättning för att vårda och utveckla kvaliteterna och lägger långsiktigt fast markanvändningen till gagn för kommande generationer. Det är ett led i arbetet med att bibehålla och säkra Stockholms stads biologiska mångfald och värdefulla kulturmiljöer samt att tillgodose stockholmarnas behov av naturområden för rekreation och friluftsliv.

Syftet med naturreservatet

Syftet med Grimsta naturreservat föreslås vara att för framtiden vårda och utveckla detta natur- och friluftsområde på ett sådant sätt att dess samlade natur-, kultur- och rekreativskvaliteter för allmänheten stärks, samt att bevara naturen som en del av den regionala grönstrukturen så att det finns möjlighet att långsiktigt säkra Stockholms biologiska mångfald.

Syftet skall tryggas genom att:

- allmänhetens rekreation, friluftsliv och fritidsaktiviteter främjas och tillgängligheten säkras,
- området sköts med hänsyn till dess natur- och kulturvärden,
- den biologiska mångfalden bevaras och utvecklas,
- markanvändning och verksamheter får en lämplig utformning,
- information om reservatets olika värden förmedlas till allmänheten.

Föreskrifter

För att trygga syftet med naturreservatet har föreskrifter som skall gälla inom naturreservatet uppställt. Dessa behandlar:

- A. vissa inskränkningar i markägares och andra sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet.
- B. vissa inskränkningar i markägares och andra sakägares rätt att förfoga över fastighet inom naturreservatet utan kommunfullmäktiges tillstånd.
- C. skyldighet för markägare och annan sakägare att tåla visst intrång inom

naturreservatet.

D. vad allmänheten har att iaktta inom naturreservatet.

Föreskrifterna hindrar inte dagens sportaktiviteter eller andra förekommande aktiviteter. Gatu- och fastighetskontoret eller respektive stadsdelsförvaltning handlägger även fortsättningsvis ärenden om upplåtelse enligt ordningslagen och de lokala ordningsföreskrifterna, för markdisposition i samband med allmänna sammankomster, offentliga tillställningar, sport- och fritidsaktiviteter. Vilka framtida verksamheter som skall tillåtas bestäms av kommunen. Dessa får inte strida mot syftet med naturreservatet.

Förvaltning

Stockholms stad är genom gatu- och fastighetsnämnden markägare och förvaltare för Grimsta naturreservat. Berörda stadsdelsnämnder ansvarar för park- och naturmarksskötsel i respektive stadsdelsområde, medan gatu- och fastighetsnämnden ansvarar för investeringar. Idrottsnämnden har drift- och underhållsansvar för ridstigar, skidspår, bryggor, skjutbanor, m.m. Stadsbyggnadsnämnden lämnar tillstånd och dispens från föreskrifterna. Tillsynsmyndighet är miljö- och hälsoskyddsnämnden.

Hushållning med naturresurser

Stockholms översiktsplan (antagen av kommunfullmäktige 1999) redovisar de allmänna intressen som bör beaktas vid användningen av mark- och vattenområden. Översiktsplanen anger markanvändningen *natur och park* för det föreslagna naturreservatet. Vid bildande av naturreservat skall miljöbalken kap. 3 tillämpas. Det innebär att området med stöd av miljöbalken 3 kap. 6 § så långt möjligt skall skyddas mot åtgärder som kan påtagligt skada natur- eller kulturmiljön. Behovet av grönområden i tätorter skall särskilt beaktas.

I naturreservatsärenden skall enligt miljöbalken 7 kap. 25 § hänsyn tas även till enskilda intressen. Inskränkning i enskildas rätt att använda mark och vatten får inte gå längre än vad som krävs för att syftet med skyddet skall tillgodoses. Föreskrifterna för markägare och andra sakägare inom Grimsta naturreservat är samtliga nödvändiga för att syftet med naturreservatet skall tillgodoses.

Strandskydd enligt miljöbalken råder redan idag mellan Maltesholmsbadet och Kvarnviken, samt runt Hässelby holme. Genom att inrätta Grimsta naturreservat bevaras områdets stora natur- och rekreationsvärden för kommande generationer. Förslaget går i linje med stadens beslut att bevara den biologiska mångfalden och skapa en god miljö för boende och verksamma i Stockholm.

Ekonomiska konsekvenser

Gatu- och fastighetskontoret finansierar genomförandeåtgärder såsom inmätning, utmärkning, framtagande och uppsättning av informationsskyltar m.m. Kostnader för detta uppskattas till ca 280.000 kronor, vilka har inarbetats i kontorets treårsprogram. Kostnader för skötsel och underhåll ansvarar berörda stadsdelsförvaltningar för.